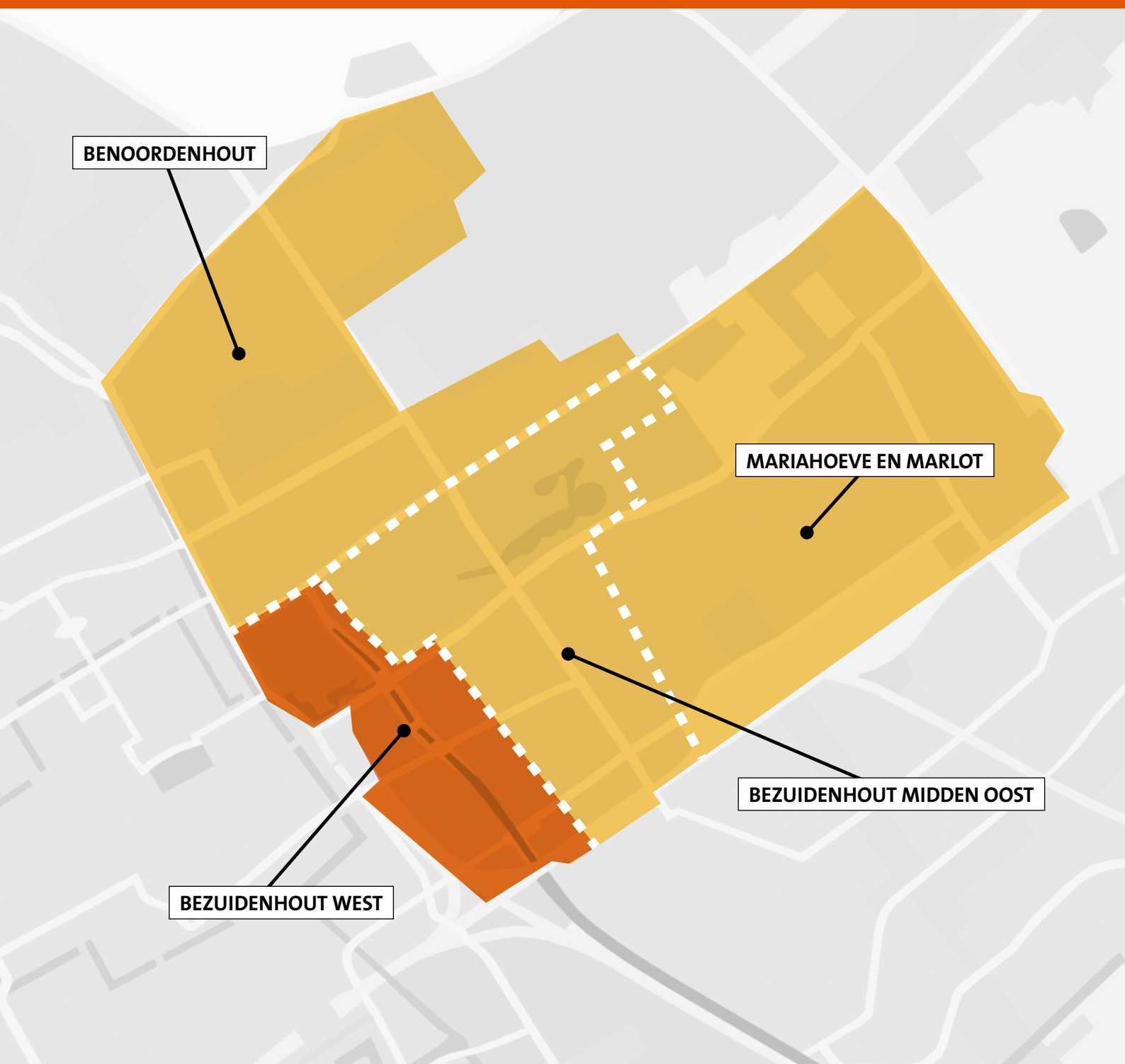

Den Haag

Wijkprogramma 2016-2019

Stadsdeel Haagse Hout

Bezuidenhout-West, CS en Koekamp

Voorwoord

Voor u ligt het wijkprogramma Bezuidenhout- West, CS en Koekamp voor de jaren 2016 tot en met 2019. Er is hard aan gewerkt. Partners in het stadsdeel, waaronder de bewonersorganisaties, hebben actief meegedacht over waar de komende vier jaar extra aandacht naar uit moet gaan.

Om alle ambities waar te maken is uw inzet van groot belang. Want alleen als we samenwerken kunnen we wat bereiken. Velen steken al de handen uit de mouwen en dragen bij aan een prettig woonbare wijk. Of het nu gaat om ouders die actief zijn op school of buurtbewoners die zelf een snoei- en bloei actie organiseren; Haagse Hout is actief.

Het wijkprogramma geeft weer hoe we met uw inzet, de inzet van maatschappelijke partners én onze gemeentelijke inzet, gezamenlijk Haagse Hout verder kunnen versterken. Elke wijk heeft daarin zijn eigen aandachtspunten en eigen partners, kortom: een eigen aanpak. De reguliere gemeentelijke inzet zoals deze voor de gehele stad geldt, vindt u dan ook niet in de gebiedsprogramma's terug.

Haagse Hout is een stadsdeel met verschillende woonbuurten waar tevens het Centraal Station en omgeving, Koekamp en het hoogwaardige grootschalige kantoorcluster Beatrixkwartier deel van uitmaken. Een stadsdeel met een grote diversiteit aan bewoners, een grote stroom forenzen en bezoekers, en waar veel mensen werkzaam zijn. Maar ook het groene karakter, de parken en landgoederen en de monumentale buurten zijn karakteristiek voor Haagse Hout. Haagse Hout kent zowel een groot aantal zeer luxe woonbuurten als wijken waar de financiële positie en kwaliteit van de woningen zorgelijk is. Kortom: een stadsdeel met verschillende gezichten. Maar ongeacht de buurt waar men woont of werkt is de betrokkenheid van bewoners en gebruikers bij het gebied groot.

Voor Haagse Hout ontwikkelden we met u vier verschillende wijkprogramma's en de Koekamp, Bezuidenhout Midden - Oost inclusief Beatrixkwartier, en voor Mariahoeve; voor de buurt Marlot ontwikkelden wij een gebiedsparagraaf.

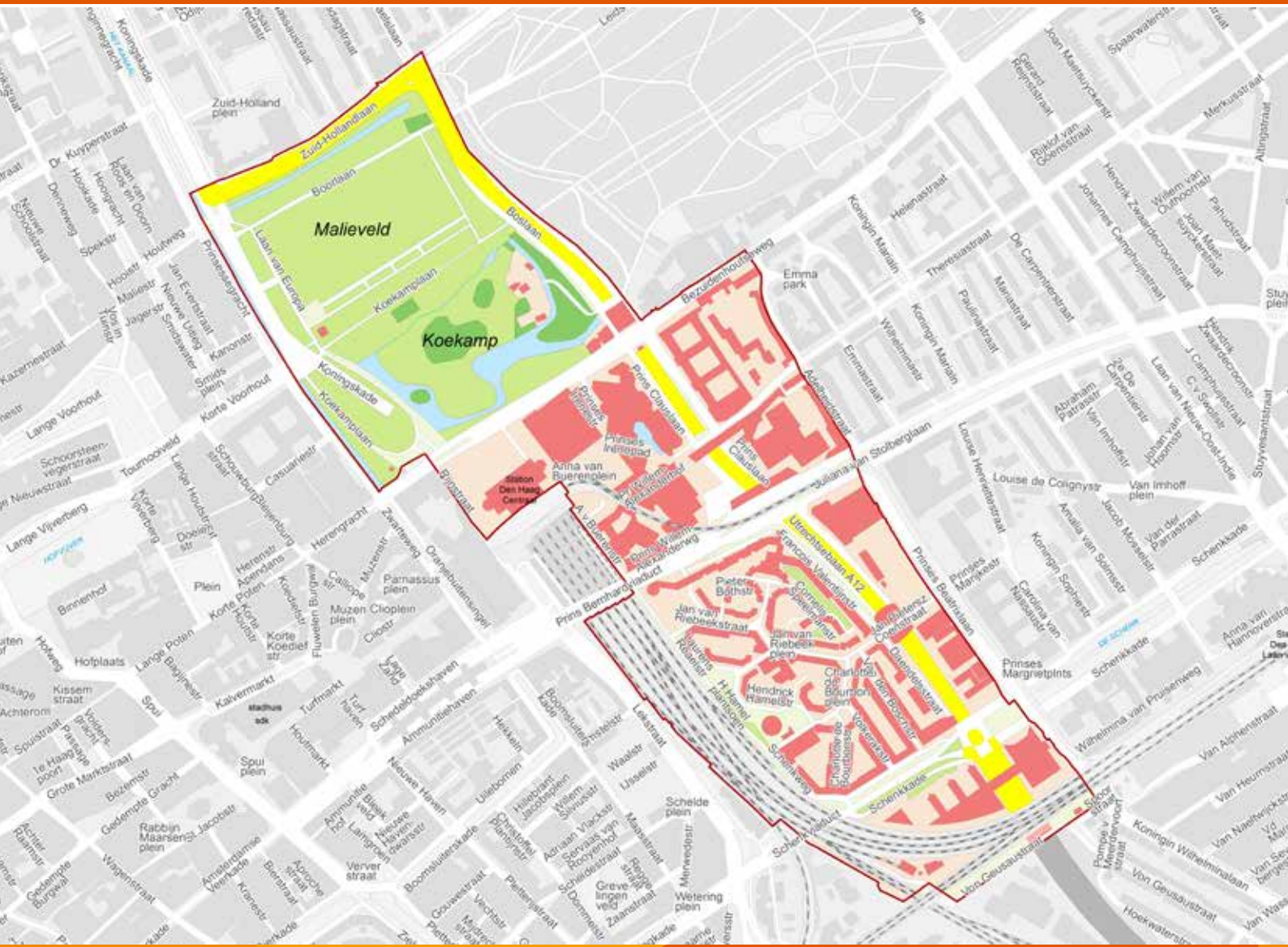
Als stadsdeelwethouder presenteer ik u trots deze eerste wijkprogramma's. Met dank aan een ieder die hieraan bijgedragen heeft. We zijn samen aan zet om deze programma's tot een succes te maken!

Ik heb alle vertrouwen in Haagse Kracht voor Haagse Hout!

Ingrid van Engelshoven
Stadsdeelwethouder Haagse Hout

Stadsdeel Haagse Hout

Bezuidenhout-West, CS en Koekamp

Inhoud

Inleiding	5
1. Karakter van het gebied	6
2. Opvallende cijfers en ervaringen	6
3. Prioriteiten	8
4. Samenvatting activiteiten 2016 - 2019	9
5. Activiteiten 2016	11

Inleiding

Elke wijk een eigen wijkprogramma

Dit jaar werken de stadsdelen voor het eerst met wijkprogramma's. De gemeente wil de bewoners en ondernemers meer op maat bedienen door de wijken centraal te stellen. Elke wijk heeft zijn eigen karakter en krijgt zijn eigen programma.

Wat vinden we belangrijk en wat willen we?

In het wijkprogramma staat wat bewoners, ondernemers, partners en de gemeente belangrijk vinden voor het gebied (prioriteiten) en wat we samen in de komende vier jaar willen realiseren op het gebied van jeugd en onderwijs, wonen, bedrijvigheid, leefbaarheid en veiligheid, werk en inkomen, opvoeding en zorg, sociale cohesie en buurtwaardering.

Samen met bewoners, ondernemers en andere partijen

Uitgangspunt om de doelen te bereiken is samenwerking van de gemeente met bewoners, ondernemers, welzijnswerk, politie en andere partijen in het gebied. De eigen kracht van bewoners en ondernemers staat centraal.

In dit programma is niet al het reguliere werk (beleid en projecten) opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn en die volgens belanghebbenden in de wijk ('Haagse Kracht') het verschil kunnen maken in de komende jaren.

Van prioriteiten naar activiteiten

Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de wijken hebben in juli en september 2015 met de gemeente besproken welke prioriteiten voor hun gebied gelden. De prioriteiten vormen de basis voor concrete activiteiten van het wijkprogramma die het stadsdeel tussen 2016 en 2019 uitvoert.

Het financiële kader van het wijkprogramma

In de wijkprogramma's wordt geen financiële paragraaf opgenomen voor projecten en activiteiten. Niet alles wat als prioriteit is aangegeven door bewoners en organisaties zal in het komend jaar kunnen worden uitgevoerd. Door de invoering van de wijkprogramma's neemt de beschikbare hoeveelheid middelen niet toe. Dat betekent dat soms binnen het budget geherprioriteerd moet worden. Sommige zaken kunnen alleen worden uitgevoerd indien daar budget voor kan worden vrijgemaakt. Dat vergt dan besluitvorming door college en Raad.

1. Karakter van het gebied

Bezuidenhout-West heeft ruim 3.300 inwoners. De ligging van de wijk is tamelijk geïsoleerd. Er zijn maar twee toegangswegen en rond de wijk zijn drukke (spoor)wegen: het Schenkviaduct, de Schenkade, de Utrechtse Baan, het Prins Bernhardviaduct en het spoorwegemplacement. De wijk bestaat uit een mix van portiekwoningen uit de jaren 30 en sociale woningbouw uit de jaren 70.

Het stationsgebied en de Koekamp zijn samen met het Beatrixkwartier, dat in Bezuidenhout-Midden en -Oost ligt, van groot belang voor de strategische positie van Den Haag. Dagelijks komen hier tienduizenden forenzen en veel bezoekers. Het gebied is ook de toegang tot veel kantoorlocaties met bedrijven die van groot economisch belang zijn voor de stad. De omgeving is hoogwaardig ingericht en dient als visitekaartje voor Den Haag.

Het gebied Centraal Station (CS) heeft de afgelopen jaren een grote verandering ondergaan. Ook de komende jaren zijn er diverse bouwprojecten. Die hebben invloed op de bereikbaarheid en de uitstraling van Bezuidenhout-West. Zo wordt nu bijvoorbeeld het startstation van de Erasmuslijn (RandstadRail) aangelegd. Daarbij worden ook het Spoorpark en de Anna van Buerenstraat opnieuw ingericht.

Het Haagse Bos, de Koekamp en het Malieveld vormen een groengebied dat tot diep in het centrum van Den Haag doordringt. De Koekamp is beschermd stadsgezicht en is vooral een recreatief gebied.

2. Opvallende cijfers en ervaringen

Jeugd en onderwijs

De wijk Bezuidenhout-West heeft geen (basis)school. De meeste kinderen zitten op school in Bezuidenhout Midden. Veel jongeren doen mee aan de welzijnsactiviteiten van het jeugdwerk. In Bezuidenhout-West zijn voldoende openbare speelvoorzieningen.

Wonen

Meer dan de helft van woningen, 61 %, is sociale huurwoning; in heel Den Haag is dat 21 %. 76% van het aantal woningen in de wijk is huurwoning. De waarde van particuliere woningen is € 140.659; die is minder dan het Haags gemiddelde (€ 186.833). Het percentage nieuwe Nederlanders is hoger dan het Haags gemiddelde: 19 % in Bezuidenhout-West, 5,5% in heel Den Haag. Opvallend zijn de vele verhuizingen in de afgelopen drie jaar in de wijk: 42 % in Bezuidenhout-West, 14 % in heel Den Haag.

Bedrijvigheid

Behalve een buurtsuper zijn er in Bezuidenhout-West geen winkels. Voor recreatie, informatie en dienstverlening is er een wijk- en dienstencentrum met een sporthal en een jongerencentrum. Er zijn enkele kleine bedrijven in de wijk. Aan de rand en entree van de wijk staan grote kantoorcomplexen. Die hebben tot nu toe weinig tot geen binding met de wijk.

CS is hét ov-knooppunt van de stad. Het ondergaat een ingrijpende verandering. Inmiddels zijn de bouwwerkzaamheden aan New Babylon, parkeergarage New Babylon, de ov-terminal en de Leidse Universiteit afgerond. Daarmee zijn er veel functies aan het gebied toegevoegd. De stationshal en New Babylon hebben een breed winkelaanbod met de nodige horecavoorzienin-

gen voor reizigers en kantoorpersoneel. De 1e etage van New Babylon staat gedeeltelijk leeg.

Leefbaarheid en veiligheid

Voor automobilisten zijn er twee toegangswegen tot de wijk, voor fietsers en voetgangers zijn er meer. Bezuidenhout-West is dichtbebouwd met een groene rand. De semi-openbare buitenruimte in de gemeenschappelijke binnentuinen draagt hier ook aan bij. Als de halte HSE (Haags Startstation Erasmuslijn) klaar is, wordt het Spoorpark verbeterd.

Bewoners dragen medeverantwoordelijkheid voor het onderhoud van enkele plekken in de openbare ruimte, zoals het Hendrik Hamelplantsoen. Het Jan van Riebeekplein heeft een sportvoorziening.

In sommige straten ervaren bewoners overlast van geparkeerde fietsen, hondenpoep en illegaal neergezet grofvuil. Op het gebied van veiligheid en (inbraak)preventie blijft in Bezuidenhout-West aandacht nodig.

De inrichting van de buitenruimte rondom CS heeft een hoog kwaliteitsniveau (Hofstadkwaliteit). Door de vele gebruikers is intensief dagelijks onderhoud noodzakelijk, zeker op zomerse dagen. Met de herinrichting van het Anna van Buerenplein is het een prettiger gebied geworden. Op CS is overlast door fout geparkeerde fietsen, met name op het Koningin Julianaplein. Uit cijfers van de politie is gebleken dat er meer fietsendiefstal is rondom het station. Bewoners en anderen ervaren de verbinding tussen CS en de wijk via de Anna van Buerenstraat als onprettig, vooral de betonnen wand.

Door veel demonstraties en evenementen op het Malieveld raakt de Koekamp extra vervuild. Daardoor is het lastig om het gewenste hoge kwaliteitsniveau in het beheer (Hofstadkwaliteit) te bereiken. De druk op het gebied wordt nog hoger door nieuwe ontwikkelingen, zoals de plaatsing van het Homomonument en de aanleg van het onderstation van de HTM in de Koekamp.

Werkgelegenheid en inkomen (armoede)

Het aantal huishoudens in Bezuidenhout-West met een minimuminkomen is hoog: 29,0 %; in heel Den Haag is dat 17,2%. Ook het aantal langdurig werklozen is hoog: 6,1%; in heel Den Haag is dat 4,6%.

Er zijn nog geen statistische gegevens over de bewoners van de woontorens New Babylon en van de studentenwoningen op het Anna van Buerenplein. Waarschijnlijk is het gemiddeld inkomen in deze buurt aanzienlijk hoger dan in de rest van Bezuidenhout-West.

Opvoeding en zorg

Welzijnswerk signaleert opvoedingsproblemen in de wijk.

Er zijn weinig ouderen in Bezuidenhout-West. Het percentage ouderen is 8,4%; in heel Den Haag is dat 13,8%.

Sociale cohesie

In Bezuidenhout-West is het moeilijk om bewoners te betrekken bij de bewonersorganisatie en het organiseren van activiteiten voor de wijk. De bewonersorganisatie heeft een smal draagvlak. De laatste twee jaar doen bewoners mee aan de activiteiten van de welzijnsorganisatie.

Buurtwaardering

Het wijk- en dienstencentrum met de sporthal is het sociale hart van de wijk. De entree nodigt niet uit om het centrum binnen te stappen.

Het wijkbulletin van de wijkraad is de enige specifieke informatiebron voor mensen uit de wijk.

3. Prioriteiten

Uit gesprekken met bewoners, organisaties en gemeentelijke diensten actief in Bezuidenhout-West komen de volgende prioriteiten naar voren.

Jeugd en onderwijs

- Educatieve activiteiten ondersteunen van ouders, jeugdwerk en Centrum voor Jeugd en Gezin om (ouder) participatie te stimuleren in de wijk en op school.
- De toegang tot informeel onderwijs in de wijk verbeteren.
- Het werkgelegenheidsproject Mariahoeve WERKT! inzetten voor de wijk.

Wonen

- Het woongebied aantrekkelijker maken door de gemeenschappelijke binnentuinen te verbeteren. Woningcorporaties en bewonerscommissie hebben hierin een belangrijke rol, omdat de binnentuinen meestal bij de woningen van de corporaties horen.

Bedrijvigheid

- Betrokkenheid van bedrijven bij de wijk vergroten in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO).

Leefbaarheid en veiligheid

Toegang tot de wijk

- Kansen benutten om de toegangswegen aantrekkelijker en/of veiliger te maken, tegelijk met de ontwikkelingen rond de toegangswegen, zoals verbouwing van CS en de aanleg van de HSE.

Openbare ruimte

- Samen met bewoners en woningcorporatie de openbare ruimte aantrekkelijker maken. Daarmee verbetert ook de uitstraling van de wijk.
- De gezamenlijke aanpak van de woningcorporatie en gemeente van het onderhoud van groen en de openbare ruimte voortzetten. Met bewoners gaan we de overlast van hondenpoep en zwerfvuil tegen.

Veiligheid

- De (sociale) veiligheid in de wijk vergroten. Politie en handhavingsteam moeten zichtbaarder worden om overlast te voorkomen.

Centraal Station en omgeving

- Een hoogwaardige stadsentree behouden en verder versterken in samenwerking met alle gebruikers en belanghebbenden. Dat draagt ook bij aan een betere uitstraling van het nabijgelegen Beatrixkwartier.
- De route verbeteren van CS naar Beatrixkwartier, Theresiastraat en de wooncomplexen in Bezuidenhout West.
- Zorgen voor meer fietsenstallingen. Meer maatregelen nemen om fietsendiefstal tegen te gaan. Het fietsenteam onderneemt dagelijks actie tegen verkeerd gestalde fietsen.
- Vervanging van de onprettige betonnen zijwand van spoor 12 in de Anna van Buerenstraat nadrukkelijk opnemen in herinrichtingsplannen.

Koekamp

- Zorgen voor een aantrekkelijk verbinding tussen CS/Koningin Julianaplein en de Koekamp.
- Overlast en vandalisme door alcoholgebruik en demonstraties tegengaan.

Werkgelegenheid en inkomen (armoede)

- De zelfredzaamheid van sociaal(-economisch) kwetsbare bewoners vergroten door ervoor te zorgen dat voorzieningen die voor hen bedoeld zijn, beter bekend en beter bereikbaar zijn.

Opvoeding en zorg

- De drempel voor ouders verlagen om hulp te vragen bij de opvoeding.
- Het aanbod aan zorg en hulp voor bewoners van de wijk beter onder de aandacht brengen.

Sociale cohesie

- Activiteiten in de wijk stimuleren en ondersteunen die gericht zijn op een sterkere samenhang van bewoners en op vergroten van het draagvlak voor gezamenlijke activiteiten. Een succesvol voorbeeld is de jaarlijkse straatspeeldag, georganiseerd door de Wijkraad.

Buurtwaardering

- De zichtbaarheid en toegankelijkheid van het wijk- en dienstencentrum vergroten.
- Bewonersbetrokkenheid breder organiseren.

4. Samenvatting activiteiten 2016 - 2019

Jeugd en onderwijs

Kinderen en ouders worden actiever betrokken bij hun leefomgeving. Het jeugdwerk moet daarom worden voortgezet en uitgebreid. Ook onderzoeken we welke rol scholen hierin kunnen spelen.

We willen dat er meer taalcursussen in de wijk komen. Op die manier worden bewoners zelfredzamer, kunnen ze beter meedoen in de buurt en begrijpen ze elkaar beter.

We stimuleren bewoners om gebruik te maken van de werkgelegenheidsprojecten van 'Mariahoeve WERKT!'.

Wonen

In samenwerking met de woningcorporaties informeren we huurders over de mogelijkheden om hun woning duurzamer te maken. Ook zetten we gezamenlijke opschoondagen op voor de gemeenschappelijke binnentuinen om de woonomgeving te verbeteren. Voor deze verbetering van het groen is samenwerking tussen woningcorporatie en gemeente belangrijk.

Bedrijvigheid

We stimuleren bedrijven uit het Beatrixkwartier in het kader van Maatschappelijk verantwoord Ondernemen (MVO) om bij te dragen aan meer levendigheid in de wijk en om werkloze wijkbewoners meer kansen te bieden op de arbeidsmarkt.

In de omgeving van CS behouden en versterken we een hoogwaardige uitstraling die past bij het intensieve gebruik van deze omgeving. Dit doen we in samenwerking met verschillende belanghebbenden zoals NS, HTM en grote kantoorlocaties. Die hebben uiteenlopende wensen. Een intensief omgevingsmanagement is hierbij noodzakelijk.

Leefbaarheid en veiligheid

Toegang tot de wijk

We gaan na welke mogelijkheden er zijn rond de hele spoorstrook en het Beatrixkwartier om de toegangswegen aantrekkelijker en veiliger te maken. Veiligheid van schoolgaande kinderen en veiligheid 's avonds zijn daarbij belangrijke aandachtspunten. Voorbeelden van plaatsen die verbeterd moeten worden, zijn de onprettige betonnen scheidingswand langs spoor 12 en de fietstunnel Schenkviaduct.

Openbare ruimte

We zorgen voor minder overlast van hondenpoep en zwerfvuil. Dat doen we door intensievere inzet van de buurtserviceteams en door bewoners te betrekken bij de regels die afgesproken worden voor gedrag in de openbare ruimte. Ook komt er een plan van aanpak om illegale plaatsing van afval bij de inzamelcontainers tegen te gaan. Bewoners en woningcorporatie worden hier nauw bij betrokken.

Het straatbeeld verbetert door te stimuleren dat bewoners zich medeverantwoordelijk voelen voor de openbare ruimte en voor het onderhoud van hun voortuinen. Inspelen op de behoeften van bepaalde doelgroepen, zoals kinderen en ouderen, is daarbij belangrijk. Bewoners hebben een belangrijke rol bij het ontwerpen en onderhouden van het openbaar groen.

Door een gezamenlijke aanpak van de buitenruimte, zowel de buitenruimte die in bezit is van gemeente als die van corporaties, kan meer bereikt worden in het groenonderhoud.

Veiligheid

We vergroten de zichtbaarheid van het handhavingsteam. Ook informeren we bewoners over veiligheidsmaatregelen om de kans op inbraak en diefstal te beperken. Bewoners kunnen kleine (veiligheids)voorzieningen krijgen in het kader van inbraakpreventie.

Centraal Station en omgeving

Met de HTM/NS-gelden wordt het busplatform opnieuw vorm gegeven. De 'Haagse Loper', de looproute van de binnenstad naar CS, wordt doorgetrokken naar de Theresiastraat. Door de ontwikkelingen rondom Centraal Station is er behoefte om gezamenlijk activiteiten te bedenken, misschien regelmatig terugkerende activiteiten. Er komen maatregelen om fietsendiefstal rond CS tegen te gaan.

Werkgelegenheid en inkomen

Professionals, gemeente en woningcorporatie werken intensiever samen om ervoor te zorgen dat bewoners kunnen rondkomen. Bewoners moeten wel bereid zijn om hulp te accepteren. Om de kansen op werk te vergroten komen er verschillende hulpmiddelen, zoals extra informatie over voorzieningen en welkomstpakketten voor nieuwkomers met het activiteiten aanbod in de wijk.

Opvoeding en zorg

De verschillende partijen, zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), Welzijn, Streetsport en de scholen, werken nauw met elkaar samen. Door scholen in de buurt meer te betrekken bij activiteiten in de wijk en contact te leggen met ouders is het mogelijk de behoeften op het gebied van opvoeding en activiteiten op een laagdrempelige manier te inventariseren. De zorg voor elkaar en voor de wijk wordt op deze manier gestimuleerd.

Sociale cohesie

We zien graag dat bewoners zich meer betrokken voelen bij de wijk. Het gewenste resultaat is meer activiteiten voor en door de wijk.

Buurtwaardering

We onderzoeken hoe bewonersbetrokkenheid beter kan worden georganiseerd en of de bestaande bewonersorganisatie kan worden voortgezet. Het is wel nodig dat bewoners bereid zijn om iets te doen voor hun wijk. Actieve bewoners kunnen bijvoorbeeld betrokken worden bij een nieuwe entree van het buurtgebouw en een andere inrichting van de openbare ruimte. Daarnaast wordt onderzocht of bewoners behoefte hebben aan meer aansluiting met Bezuidenhout Midden.

5. Activiteiten 2016

Jeugd en onderwijs

- Stadsdeelkampioenschap voor allerlei sporten mogelijk maken. Eerst wijkteams in stadsdeel, daarna stadsbreed.
- Het belang van ontbijt voor kinderen promoten.
- Jeugdwerk, Streetsport en het Crowniesproject voortzetten. Crownies zijn een waarderingssysteem voor klussende jongeren.
- Het 'court' op Jan van Riebeekplein nog meer benutten voor sportactiviteiten.

Wonen

- Bewoners stimuleren om tuinen op te ruimen en op te knappen, in samenwerking met de woningcorporatie.
- Bewoners stimuleren om hun woning duurzamer te maken, in samenwerking met de woningcorporatie.

Bedrijvigheid

- Inventariseren wat bedrijven in het kader van MVO kunnen betekenen voor de wijk.
- Onderzoeken of het mogelijk is om op een inventieve manier tegemoet te komen aan de behoefte aan een grotere diversiteit in winkels.

Leefbaarheid en veiligheid

- Onderzoeken of bewegwijzering naar instanties en belangrijke plekken in de wijk mogelijk is.
- Initiatieven ondersteunen om pleintjes aantrekkelijker te maken, zodat mensen meer buiten en meer samen zijn.
- Opschoonacties organiseren met woningcorporatie en bewoners om zwerfvuil en hondenpoep op te ruimen.
- Zichtbaarheid van het handhavingsteam vergroten.
- Kuilvorming en schade door boomwortelopdruk verminderen.
- Omgevingsmanagement Centraal Station en Koekamp versterken.
- Het spoorpark aanleggen en inrichten na de aanleg van HSE.
- Bij de aanleg van HSE rekening houden met de belangen van bewoners zoals de klankbordgroep die heeft verwoord.
- Een fietsenstalling aanleggen op het Koningin Julianaplein.

Werkgelegenheid en inkomen

- Betere informatie geven, ook aan anderstaligen.
- Welkomstpakketten maken voor nieuwkomers in de wijk, met bewoners en wijkpartners.
- Mogelijkheid onderzoeken om fietsen te lenen aan mensen die geen fiets kunnen betalen.
- Werklozen stimuleren om mee te doen aan werkgelegenheidsprojecten in het stadsdeel, zoals Mariahoeve WERKT!

Opvoeding en zorg

- Contact leggen met ouders door koffieochtenden van basisscholen Liduina en Den Hertog te bezoeken.
- Zorginitiatieven voor en door bewoners stimuleren en ondersteunen.

Sociale cohesie

- Leids University College The Hague vragen om taallessen te verzorgen en onderzoek te doen in de wijk.
- Bewonersparticipatie stimuleren en ondersteunen.
- Gezamenlijk met bewoners, woningcorporatie, handhavingsteam en politie gedragsregels voor de openbare ruimte afspreken.

Buurtwaardering

- Mogelijkheden inventariseren om het wijk- en dienstencentrum uitnodigender te maken voor de wijkbewoners.
- Bewoners stimuleren om betrokken te zijn bij de bewonersorganisatie of bij een andere vorm van bewonersvertegenwoordiging.

